

Einblick in das Supplement zum
Lexikon zur byzantinischen Gräzität (LBGSup)
Version 2023-03

H

ἡγεμονάρχης, ὁ *oberster Gebieter* (Bezeichnung für einen ausländischen Fürsten): DeCer I 679,6 = DeCerDF II 46,4.— = LBG.

ἡγουμενεῖον, τό *Zelle (Behausung) des Abtes*: SymStud 9,6. Gregent 8,62. PapSyl 17,28; 22,7. MR VI 295. TypSab 291,9. AXen 1,123.139 (a.1089). KypTyp 23,22. *Amt des Abtes*: Zepos I 325 (a.1094) = Balsam I 641A. TaktNik 21,33; 69,8 = TaktNikH 46,8; 136,32. APantel 8,29 (a.1169). KadStach 49 (s.XIV).— LBG, TLG.

ἡγουμενικός *den Abt betreffend*: ThStudEp 281,12. PselMalt II 8,27. EustOp 255,10; 260,40 = EustMonach 167,10; 181,4. Balsam I 677A. *den Oberhirten betreffend*: MiChon II 256,17 = MiChonEp 128,9.— LSSup, L, LBG, TLG, Kr X 84*, Car, Somav, Stam.

ἡγουμενικῶς *als Abt*: MM IV 299 (a.1231). PlanEpist 163,14. PRK 10,107 (a.1315); 60,18 (a.1318). ABatop 83,10 (a.1338).— LBG, TLG.

***ἡγουμένως** *geführt*: GennSchol VIII 417,21; 422,27.— KumN, TLG.

ἡδυβόρος *süß schmeckend*: CosmGr 241,5. βρωμα ἀρχεγόνων JoGeo 294,4 (-μόρος ed.) = JoGeoOp 75,10. JoGeo -όροιο νόου ? 335,29.— LBG, TLG.

***ἡδυγαληνός** *süß und ruhig*: -ὄν ῥεῦμα MakarEpigr 849,5,2.

ἡδύγορος *angenehm klingend*: ἡδήγορος Henrich-BZ96,329.— LBG Korrektur.

ἡδύκοκκος *mit süßem Kern*: JoGaz II 12 (cod.): ἡδυτόκος JoGazL 401 (coni.; s.auch p.159).— LBG.

ἡδύκομος *mit süßen Blütenblättern*: ἄνθος Bergk III 361 = CiccPoeti 110,1 (Leon Mag.).— = LBG.

ἡδυτόκος *Süße erzeugend, süß schmeckend*: καρπός JoGaz II 12 (coni.) = JoGazL 401 (coni.; s. auch p. 159). — = LBG.

ἡεράνειος *blau*: AZogP 7,76 (a.1267). — LBG ἡεράνεος.

ἡθικέομαι *moralisieren, über Ethik sprechen*: ScholAesch I 51,18. NByzMo 705CD = NByzIsl I 77 (p.44). Zonar I 5. AASS Junii IV 235C (Acta Manuel c.9). *nachahmen*: πίθηκοι ... τὸ πᾶν ἡθικεύονται AnSinHex 368,294. — LS, LBG, TLG, Duc App I, Stam.

ἡλιακός, ὁ *Terrasse, Balkon*: VAlex 169,5. Achmet 101,23. DeCerV I 108,21 = DeCerDF I 28,57. KonstPorphMil C 626. τὸ -όν DujChron 21. Theoph I 274,22. OikList 191,4.7; 211,14 (Philoth.). Bas A 2630,10. -ός (adj.; sc. οἶνος) *Rosinenwein*: Seth 96,13. — (LS), LSSup, L, Soph, LBG, Kr, Duc, Somav, Stam, ABME 3 (1937) 73, TrappEta, KukBios IV 290, SchreinHaus 314.318, LexPont.

ἡλιακῶς *wie die Sonne*: MR I 287. EustQuad III 225. — LS, TLG, TrappEta, LBG.

ἡλίθης, ὁ ? *Tor, Dummkopf*: Sym I 1444B (falso pro ἡλίθιος ?). — LBG; HenrichBZ96,329.

ἡλικίωσις, ἡ *Volljährigkeit*. — HenrichBZ96,328. LBG Korrektur.

ἡλιοβολέω (*wie*) *Sonnenstrahlen aussenden*: ThStudEp 273,10. FatStud 104. JoanMnem 58 = GregDiak 770. χάριν NPaph 132A. (trans.) *mit Sonnenstrahlen treffen, mit Sonnenlicht bescheinen*: τοὺς βασιλεύοντας JoanMnem 65 = GregDiak 776. (pass.) TheophCont 336,7. DeCer I 638,2 = DeCerDF II 40,8. EustMin 233,39. — LS, LBG, TLG.

ἡλιοδόχος *die Sonne (= Christus) empfangend*: NeophOm 224,265 = NeophSyng V 156,332. — = LBG.

ἡλιοειδέομαι *der Sonne gleichen*: ἡ παρθενία τῶ καθαρῶ ἡλιοειδεῖται HomAkath 832 = HomAkathG 282,201. — = LBG.

***ἡλιολατρεία, ἡ** *Anbetung der Sonne*: AnSinHex 70,171. — Vgl. ἡλιολάτρης LBG.

***Ἡλιονῖται, οἱ** eine jüdische Sekte: GennSchol V 306,28.

ἥλιος, ὁ *Gold*: τότε ἐπίρριψον ἐπὶ σῶμα σελήνης, καὶ ἔξεις ἥλιον, ὃν οὐκ ἔχουσιν αἱ τῶν βασιλέων ἀποθηκαί

StephId II 251,6. ἡλίου ζῶον = φοινικόπτερος (Flamingo)
Kyran I 7,1. Alchemist XI 4,3.6.19; 10,7 et passim. — LBG;
ICS 15/2 (1990) 314 (Cyran.); (LS, LSSup, L).

ἡλιοσεληνάτος *mit der Darstellung von (Sonne und Mond): νομίσματα* APantel 1,11.12 (a.1030). AEsph 1,18 (a.1034). FeissChron 1137. — LBG.

***ἡλιοσεληνιακός** *Sonne und Mond betreffend: συζυγία*
HungSuppl 75,17v (a.1415). — KumN.

ἡλιοστάσιον, τό *Sonnenwende: Astrolab* 12,30. — TLG; LS (vgl. -σία, ἦ).

ἡλιοστόλιστος *mit der Sonne geschmückt: νύμφη* MR III 363. — Vgl. -στολισμένος Stam; LBG; *LexDelt* 23 (2001) 280.

***ἡλιότης, ἦ** *Sonnenschein: GennSchol* III 71,23; 391,32.

ἡλιοτρόπιον, τό *Sommersonnenwende: -ιν* TaktNik 83,29 = TaktNikH 162,5 = -ιον JoMon 113D = PenitBiz 104,14. — LBG.

ἡλιόφεγγος *wie die Sonne leuchtend: ἡ ἦ. τῶν εὐαγγελικῶν φθόγγων λαμπάς* IsGlabHom II 33,7. — LSSup; LBG -ῆς.

ἡλιοφώτιστος *von der Sonne beleuchtet: ApocSedr* XI 1. KadSem 363 (s. XIV). — KumN, Dem, Stam, LBG.

ἡλιόω *wie die Sonne leuchten, in der Sonne glänzen: τὴν ... ἡλιῶσαν κόμην* AnnaR 135,83. — LS -ίομαι.

ἦλος, ὁ *Lanze: ἄγιος* Anna II 154,23.28 = AnnaR 257,6.10. — (LS, L, Kr, AndrArch, RBLG). = LBG.

ἦλωμα *das Nageln: NeophDem* 194 = NeophSyng III 325,229. — = LBG; *LexDelt* 23 (2001) 282.

ἦλωσις, ἦ *Nageln: τῶν δρομώνων* DeCer I 658,15 = DeCerDF II 44,145. — Stam. = LBG.

ἦμαντήριον, τό *Münzstätte: ἀργυροκοπεῖον* SynagLex 664 α 2106. — TLG.

ἡμεῖς *wir: μ(ας) (gen.)* GuillCorp VI 13,29 (a.1196); 16,16 (a.1220–1221) etc.; μῶ (gen.): υἱοὶ μῶ 37,20 (a.1127); 42,25 (a.1131); 46,16 (a.1137–1138). — S. auch ἐμεῖς LBG; CGMEMG II 5.3 (bes. p.870).

ήμεράγριος *halb kultiviert, halb wild*: χωράφιον ... τὸ λεγόμενον της Λίνουρης -ίας PK 321. ήμεροά. δένδρα GuillCorp VI 8,11 (a.1163). — LBG; *LexDelt* 23 (2001) 284.

ήμεραῖος *des Tages*: διατριβαί PMasp I 67002,3,13 (a.567). — LBG, TLG.

ήμεράρχης, ὁ *Beherrscher des Tages (die Sonne)*: StilbPoem M 143. MangProdPoet 23,76 (p. 148). — LBG.

ήμεροάγριος s. ήμεράγριος

***ήμεροδενδρία, ή** *kultivierter Baum*: GuillCorp VI 36,14 (a.1125).

ήμεροδένδριον, τό *Obstbaum*: FalkLuc 90,22. GuillCorp VI 26,10 (a.1096-1100) etc. AMedin I 6,6 (a.1051/52); 25,11 (a.1065). — LBG, TLG, ήμεροδέντρι *LexDelt* 23 (2001) 288.

ήμερόδενδρον, τό *Obstbaum*: AMedin II 34,4 (a.1180/81). DocRugg 61, p.237 (a.1098). — LBG.

***ήμεροδρομεύς, ὁ** *der einen Tag durchläuft*: ήλιος CodAstr IX 2,162,15. — Vgl. ήμεροδρόμημα LBG.

ήμεροδρομία, ή *Tagereise*: TheophCont 126,2 = TheophContF III 30,8. — KumN, Stam. = LBG.

ήμεροευρέσιον, τό *Methode zur Auffindung des Wochentags*: ήμεροευρέσιον της Σελήνης CodAstr VIII 3,67, F123v; την ήμεροευρεσίαν της Σελήνης IX 2,66, F18v; Μέθοδος τοῦ ήμεροευρεσίου XI 2,83, F140v. XI 1,122, F394. -iv *Inventar der Tage*: CodAstr V 4,26; VIII 4,93, f.7r.8v. — LBG, TLG.

ήμεροκράτωρ, ὁ *am Tag herrschend*: ήλιος ἀστήρ ήμ. ManasL 140. ήμεροκράτορες ... οἱ ἀστέρες γίνονται TzetzCarmII 161,16; 162,4. — Tgl, LBG.

ήμερολόγιον, τό *Tagebuch (Steuerwesen)*: CorpGloss. σὺν θεῶ κώδικον ήμερολόγιον CPR XXII 17,11 etc. (a.789/90). 21,1 (a.796/797). — L, TLG, Somav, Stam; (LS); LBG, PapInfo, WöPap.

ήμερόνυκτα, ή *ein Tag und eine Nacht*: DelAn I 650,7. -όνυχθα Mathem 4,8. — HenrichBZ96,329 = LBG Korrektur.

ήμερόνυκτος *Tag und Nacht umfassend*: MiChon I 88,28 cod. -νύκτιος (cf. Papageorgiu, Mich.Chon. 137).—LBG.

ήμερόνυχθα, ή s. ήμερόνυκτα, ή

ήμερός, ή *Tag*: gen. εὐαγγέλιον τῆς ήμεροῦ Arranz 14,26 (a.1131).— Kr s.v. ήμέρα, TLG; CGMEMG p.478.

ήμεροφαῶς *taghell*: EustDam 536A.600D = EustDamCR 15,19;86,8.— LS, L -ής. = LBG.

ήμερωμα, τό *kultivierter Boden*: AChil 40,8.62.72 etc. (ca. 1320). ABatop 71,18-22.32 (ca.1330) etc.— LBG ; (LS, Kr, Somav, Dem, Stam).

ήμερωτής, ό *Beruhiger, Zähmer*: τῶν ἀγρίων τόπων τῆς ψυχῆς MakSym I 216,5.— LS, Kr, Somav, LBG; *LexDelt* 23 (2001) 293.

***ήμιάμβιον, τό** *Halbjambus*: ήμιάμβια δίμετρα καταληκτικά *Studi italiani di filologia classica* 10 (1902) 70 (Moschop).— Vgl. -βεῖον LS, TLG.

ήμιάμβος, ό *halbjambisch*: στίχοι GregNazPG 37,1435A. ἐπέεσσιν -οις NoctPetrop 192,197 (Euth. Torn). τὰ -α *Halbjamben*: ib. 190 tit. *Halbjambus*: HungPhil 216,145v (p. 323; ms. s.XV).—LBG, TLG.

***ήμιάνωρ, ό** *halb Mensch, halb Tier*: PlanOvP 4,381.

ήμιαρείανοι, οί *Halbarianer*: GennSchol III 433,20.— LBG, TLG -ανοί.

ήμιβλεπτος *halbblind*: NeophDel 196,30 = NeophSyng III 284,626.— KumN. = LBG.

***ήμιγέρων, ό** *Halbgreis*: CosmGr 327,24.

ήμίγυνος *weibisch*: BoissAn II 444 (Th. Hyrt.).— L.

ήμιδράκων, ό *Halbdrache*: CosmGr 55,7.— L.

ήμικατοσσιαῖος *von 1/2 Prozent (monatlich)*: POxy LXIII 4394,48.103 etc. (a.494).— LBG, PapInfo, TLG.

ήμίθετος *halb angenommen*: υἰός GrNyssOp III 1,199,29. Beccus 788A.— LBG.

ήμιθήκιον, τό *halbhöher Behälter (für den Bogen)*: LeoTact I 140 = LeoTactD 7,36.— LBG.

ἡμικέφαλος *halbköpfig*: SynesOp 30,10 v.l. pro μικροκέφαλος. — LS, TLG -ον.

ἡμικρανον, τό *Schädelhälfte*: PaulNik 16,8. *Migräne*: Kyran II 33,8.9; III 1,39. AHG III 50,200. Pradel 16,8. JoPhys 54,4; 64,29 etc. — LS, LSSup, L, TLG, Kr, LBG.

ἡμικωλον, τό *Pobacke*: LexAmbr γ 22. — LBG -λα.

ἡμιμερής *zur Hälfte ?* Miller: cod. Par. 1277,183v. *Glotta* 75 (1999) 127. — L, LBG.

***ἡμιμέριον, τό** *Halbteil*: ημιμυρίου ms. (ἡμιμέριον vel ἡμιμοίριον?) AMedin I 93, Nr.6,8 (a.1051/52).

ἡμίονος, ἡ *Mauleselin* (bildhafter Vergleich in Bezug auf die Theotokos): DidymZach III 1052,14-15 (5,144,6-7). *RSBN* 46 (2009) 200 A.23 (s. XII). — (LS, TLG).

ἡμίπεπτος *halbverdaut*: Ideler II 194,12. ScholHip II 487. StephGal 258,7. *an mangelnder Verdauungstätigkeit leidend*: TheophId I 400,4. — LS, LBG, DurlDict; TLG.

***ἡμίπληγος** *halbseitig gelähmt*: StephGal 220,15. — Vgl. -γής LS.

ἡμίπληκτος *halbseitig gelähmt*: ErmAnecd 123. LascEp App. III 20,4 (Blemm.). VJoBat 232,29. KonstMelit 212,21. *halb eingestürzt*: *EEBS* 42 (1975/76) 425,73 (Theod. Cabas.). — LBG, KumN, Stam.

***ἡμίπολις, ἡ** *halbe Stadt*: MichApBr 47, 4. — TLG.

ἡμισπάρακτος *halbzerrissen*: GregNazPG 37,1586A. PlanOv 7,344 = PlanOvP 7,344. — L, LBG.

ἡμισφαιρον, τό *Halbkugel*: σελήνης ErobGed 48 = MatzukFall 48. — LBG, TLG; vgl. ἡμισφαιρος *LexDelt* 23 (2001) 295.

ἡμιτέχνιον, τό *halbe (triviale Kunstfertigkeit), Halbkunst*: TheodGramm 53,24.27. TestMed II 231,31.33. — LS, LBG, TLG.

***ἡμιτίμητος ?** GarzLess 241,80 (sine expl.).

***ἡμιτίμιον, τό** *halber Preis*: Gregent N 232.

ἡμίτονον, τό ein musikalisches Vortragszeichen, Zeichen der Artikulation: PsJoDam 42,193. — LBG -ος.

***ήμιτριβακός** *halb abgerieben*: στρωμα *Le Muséon* 37 (1924) 17,12 (Regula Pachomii). — Vgl. ήμιτριβής, τριβακός LS.

ήμίφωνος ein musikalisches Zeichen (Modulationszeichen): AnonQuest 242 etc. — LBG.

***ήμιχρυσίνος, ό** *halbwertiges Goldstück*: MichApBr 84,57. — TLG.

ήμίψυχος *halb beseelt, halb abgestorben*: δένδρον ManasHod III 59 = ManasHodG 53 III 59. — LS. = LBG.

ήμίωρον, τό *halbe Stunde*: OecApoc 138,83. VAndR 1410 v.l. — LS, BauAl, Stam, LBG.

ήνεμόφωνος *wie der Wind tönend*: όλκή JoGazL 553. — = LSSup.

ήνί *siehe*: ecce Dorice GarzLess 241,86. — LBG.

***ήνιον, τό** *Nacken*: ό τράχηλος NystUps Text 12, p. 267: i.e. ίνιον.

ήνιοστροφέω (*mit den Zügeln*) *lenken*: DiscXiph III 61. — LBG.

ήνιοστρόφος, ό *Wagenlenker, Lenker*: ChristMityl 90,73 = ChristMitylG 90,73. — = LBG.

***ήνιστρον, τό** ein Magen der Wiederkäuer (Labmagen?): PachPhil VI 38,7.

ήνίτζιν, τό HenrichBZ96,329: wohl οίνίτζιν. — LBG Korrektur.

ήξεύρω *wissen*: ScholArK III 1b 580a. Spaneas 162,30; 176,171. — Duc, Kr; LBG έξεύρω; CGMEMG bes. pp.38-39.1381.

ήπατίτης, ό *Hepatitis*: CodAstr VI 78,7. — LBG, TLG; (*Athena* 79 [1983-1984] 165).

ήπατοσκοπος *die Leber beschauend*: CosmGr 295,7. — LBG, TLG.

ήπειρόθεν *vom Festland aus, zu Lande*: θαλαττιούται πάλιν τό ήπειρόθεν CodAstr XI 2,77,F88. — LBG, TLG.

ήπήτριον, τό *Stopfnadel*: GarzLess 242,101. — TLG; ήπητήριον LBG.

*ἠπήτωρ, ὁ *Näher*: sutor GarzLess 242,100.— ἠπητής LS.

ἠπλησίον, τό ? *Teppich*: DeCer I 581,3 = DeCerDF II 15,299.— = LBG.

*ἠρεμητός *ruhend*: GennSchol VIII 137,12.15.16 etc.— TLG.

ἠρεσία, ἡ *Rudern*: κωπηλασία SynagLex 258 η 106.— TLG; ἔρεσία LBG.

ἠρωῖζω *Hexameter schreiben (dichten)*: PselPoem 6,27.100. EustDam 752D = EustDamCR 253,15. EustII II 752,18.— LS, TLG, LBG.

ἠρώϊος *heldenhaft, heroisch*: μάχη Alexanderged 2195 = AlexandergedA 2200.— LS. = LBG.

ἠσυχαστέον *man muss Ruhe bewahren*: EustQuad IV 217.— LBG, TLG.

ἠσυχαστήριον, τό *Einsiedelei, Klausur*: IsSyr 113,341 = IsSyrP 462,479; 503,154.156.— LBG, TLG; GarzLess 242,110.

*ἠφρονωμένως *unvernünftig*: PoiemMalt 1257.— S. ἀφρονόομαι LBGSup.

ἠχάδιν, τό *eine Intonationsformel*: ἰχάδιν DeCerTM 78,197,327 etc. = DeCerDF I 72,45; 78,222 etc.— LBG, TLG.

ἠχουμένιον, τό *Saflor, Färberdistel*: Alchim 7,15 s. οἰχομένιον, τό

ἦως (= ἦ ὥς) *das heißt, nämlich*: ScholHip II 256. ScholOpp Hal. 1,62. PsKod 158,12; 195,18. DelAn II 317,5. Alchimist XI 67,5; 71,2.— LBG, TLG, Soph, Duc + App I, NE 6 (1907) 207–209.